

Sygn. akt III Pa 4/16

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2016r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Obrębska
Sędziowie:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak SSO Bożena Beata Bielska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sądowy Beata Ossowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2016r. w O.

sprawy z powództwa D. K., T. R. i K. T.

przeciwko Sądowi Rejonowemu w Łomży

o wynagrodzenie za pracę

na skutek apelacji powódek

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 15 września 2015r. sygn. akt IV P 451/14

orzeka:

1. odrzuca apelacje w części dotyczącej: pkt VI ppkt 2, pkt VII ppkt 2, pkt VIII ppkt 2;
2. oddala apelacje w pozostałym zakresie;
3. odstępuje od obciążenia powódek kosztami procesu za II instancję.

UZASADNIENIE

Powódka T. R. w sprawie wystąpiła z pozwem przeciwko Sądowi Rejonowemu w Łomży i wniosła o zasądzenie kwoty 12.174,92 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 01.08.2011r. do chwili obecnej tytułem równowartości niezwaloryzowanego wynagrodzenia za pracę w latach 2011-2014r. i o nie obciążanie kosztami zastępstwa procesowego również w przypadku oddalenia powództwa.

Powódka K. T. w sprawie wystąpiła z pozwem przeciwko Sądowi Rejonowemu w Łomży i wniosła o zasądzenie kwoty 11.218,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 01.08.2011r. do chwili obecnej tytułem równowartości

niezwaloryzowanego wynagrodzenia za pracę w latach 2011-2014r. i o nie obciążanie kosztami zastępstwa procesowego również w przypadku oddalenia powództwa.

Powódka D. K. w sprawie wystąpiła z pozwem przeciwko Sądowi Rejonowemu w Łomży i wniosła o zasądzenie kwoty 14.685,67 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 01.08.2011 r. do chwili obecnej tytułem równowartości niezwaloryzowanego wynagrodzenia za pracę w latach 2011-2014 r. i o nie obciążanie kosztami zastępstwa procesowego również w przypadku oddalenia powództwa.

Z analogicznymi pozwami wystąpiły również powódki: A. S., D. J., A. F., R. B., H. L., M. D., M. K., E. K., M. M., B. Ć., M. O., I. T., A. B., K. M., I. D. (1), B. M., J. J., E. B. i I. D. (2).

W odpowiedziach na pozew Sąd Rejonowy w Łomży wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu poniesionych przez pozwanego. Pozwany podniósł też, że podana w pozwie wysokość wypłaconego wynagrodzenia stanowiąca podstawę naliczenia dochodzonej pozwem kwoty, a w konsekwencji dochodzona kwota, jest zawyżona, bowiem niezasadnie wyliczone zostały do podstawy ewentualnej waloryzacji wypłacone w latach 2011-2013 nagrody uznaniowe, wynagrodzenie za czas choroby w latach 2011-2012 ustalone na podstawie wynagrodzenia sprzed 01.08.2011r. oraz wypłacone w 2012r. dodatkowe wynagrodzenie roczne w całości, zamiast za pięć miesięcy 2011r.

Zarządzeniem z dnia 23.12.2014r. sprawy wszystkich powódek zostały połączone do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia z analogiczną sprawą z powództwa A. S. o sygn. akt IVP 451/14

Sąd Rejonowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 15.09.2015r. oddalił powództwa wszystkich powódek w całości i odstąpił od obciążania powódek kosztami postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódki w latach 2011-2014 były pracownikami pozwanego Sądu Rejonowego w Łomży. Ich wynagrodzenia nie podlegały waloryzacji.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 262 § 2 pkt 1 k.p. wynagrodzenia za pracę nie może kształtować sąd pracy. Wskazał też, że w sprawie nie może mieć zastosowania przepis art. 358¹ § 3 k.c., bowiem waloryzacja wynagrodzenia możliwa jest tylko wówczas, gdy nie zostało ono wypłacone w terminie i gdy w okresie opóźnienia nastąpił znaczny spadek wartości pieniądza, który sprawił, że zobowiązanie zakładu pracy w nominalnej wysokości nie mogło spełnić swojej roli.

Sąd Rejonowy powołał się na przepis art. 14 ust. 1 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998r. o pracownikach sądów i prokuratury, Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2013r. w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego i Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 2010r. w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego, art. 14a i art. 18 ustawy z dnia 18 grudnia 1998r. o pracownikach sądów i prokuratury oraz art. 21 ust. 4 ustawy z dnia 16 września 1982r. o pracownikach państwowych i podniósł, że zasady corocznego podwyższania przeciętnego wynagrodzenia urzędników państwowych określają przepisy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Sąd wskazał, że zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw wynagrodzenia osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń waloryzowane są średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń, zaś art. 9 ust. 1 pkt 3 odsyła do ustaw budżetowych, gdzie corocznie ustalane są wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. W myśl art. 6 ust.1 ustawy z 23 grudnia 1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw podstawę do określenia wynagrodzeń w roku budżetowym stanowią wynagrodzenia z roku poprzedniego, zwaloryzowane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalonym w ustawie budżetowej, oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne, wypłacane na podstawie odrębnych przepisów.

Sąd podkreślił, że w świetle powyższych uregulowań powstaje pytanie, czy ustawodawca w procesie prac nad ustawą budżetową zobowiązany jest do corocznej waloryzacji wynagrodzenia pracownika w takim znaczeniu, aby

jego wskaźnik zapewnił pracownikowi realny wzrost płacy zasadniczej na poziomie co najmniej tożsamym ze wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług. W myśl dyspozycji art. 6 ust. 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw waloryzacja oznacza czynność polegającą na pomnożeniu wynagrodzenia z roku poprzedniego przez średnioroczny wskaźnik ustalony w ustawie budżetowej zmierzającą do ustalenia wysokości świadczenia w postaci wynagrodzenia za pracę. Zgodnie zaś z treścią art. 2 pkt 4 powyższej ustawy „średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń” oznacza wzrost wynagrodzeń na dany rok budżetowy w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik ten ustalany jest co rok w ustawie budżetowej i w oparciu o zestawienie z wynagrodzeniem pracownika z roku ubiegłego daje wynik w postaci aktualnej wysokości wynagrodzenia. Z treści przepisów zawartych w ww. ustawach wynika, że ustawodawca w momencie ich uchwalenia założył, iż wynagrodzenia pracownicze w sferze budżetowej będą każdego roku waloryzowane. Jednakże z uwagi na to, że wskaźnik waloryzacyjny w latach 2011-2014 wynosił 100%, (co wynika z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 20.01.2011r. – Ustawa budżetowa na rok 2011, z art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 02.03.2012r. – Ustawa budżetowa na rok 2012, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25.01.2013r. – Ustawa budżetowa na rok 2013 i art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24.01.2014r. – Ustawa budżetowa na rok 2014) w praktyce ustawodawca nie przewidział waloryzacji wynagrodzenia, czyli oznaczało to „zamrożenie wynagrodzeń” pracowników sądów w spornych latach.

Zdaniem Sądu ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw i ustawa budżetowa są równorzędnymi w hierarchii aktami prawa powszechnie obowiązującego. Pierwsza z nich przewiduje wzrost wynagrodzeń, a druga go faktycznie nie realizuje w związku z ustaleniem wskaźnika wzrostu wynagrodzeń na poziomie 100%. W celu rozstrzygnięcia tej sprzeczności między ustawami należy zastosować normę kolizyjną, w myśl której *lex posterior derogat legi priori* (akt późniejszy uchyla moc obowiązującą aktu wcześniejszego) dochodząc do przekonania, że w niniejszej sprawie ustanowienie wskaźnika wzrostu wynagrodzenia w ustawie budżetowej na poziomie 100% nie powoduje jego nieważności w świetle normy zawartej w art. 6 ust. 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Przepisy ustaw budżetowych na lata 2011–2014 jako późniejsze uchylły bowiem przepisy ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Wobec treści ustaw budżetowych na lata 2011-2014 przewidujących średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w wysokości 100% doszło do sytuacji, w której mechanizm ustalania wynagrodzenia pracowników sądów i prokuratury polegający na określaniu wynagrodzenia na dany rok budżetowy przy przyjęciu wynagrodzenia z roku poprzedniego po jego zwaloryzowaniu średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń (ustalonym w ustawie budżetowej) doprowadził do sytuacji, w której wynagrodzenie to pozostało na poziomie z roku poprzedniego. W rezultacie powyższego, we wskazanym okresie, wynagrodzenie pracowników sądów i prokuratury nie wzrosło.

W ocenie Sądu żądania powódek nie znajdują oparcia w obowiązujących przepisach prawa. Ich wynagrodzenie było wypłacane zgodnie z obowiązującymi w tej materii powołanymi wyżej przepisami, a powódki nie wykazały, że zgłaszały zastrzeżenia odnośnie ewentualnych nieprawidłowości dotyczących wysokości wynagrodzenia w trakcie ich realizacji. Zdaniem sądu roszczenia powodów są bezzasadne, albowiem wynagrodzenie zasadnicze oraz ewentualne dodatki powódek mieściły się i mieszczą w granicach przewidzianych przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego w tym zakresie, nie można zatem zarzucić pracodawcy, iż wynagrodzenie wypłacane było niezgodnie z przepisami. Pozwany nie miał podstaw prawnych, aby waloryzować wynagrodzenia powodów o żądane w pozwie kwoty.

W zakresie niekonstytucyjności przepisów, w oparciu o jakie było wypłacane wynagrodzenie, Sąd wskazał, iż dopóki określony przepis nie zostanie uznany za niekonstytucyjny, istnieje domniemanie jego zgodności z Konstytucją. W polskim systemie prawa organem powołanym do orzekania w sprawach zgodności ustaw z Konstytucją jest Trybunał Konstytucyjny. Przepisy, na podstawie, których były wypłacane powódkom wynagrodzenia za pracę, nie zostały uznane za niezgodne z konstytucją, powinny więc stanowić podstawę rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Sąd I instancji podniósł nadto, iż Trybunał Konstytucyjny, postanowieniem z dnia 11 lutego 2015r. w sprawie: Sygn. akt P 44/13, po rozpoznaniu pytań prawnych: Sądu Rejonowego w R., czy art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 stycznia 2010r. – Ustawa budżetowa na rok 2010, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 stycznia 2011r. – Ustawa budżetowa na rok 2011 w związku z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 2010r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją

ustawy budżetowej, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2012r. – Ustawa budżetowa na rok 2012 w zw. z art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2011r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej są zgodne z art. 2 oraz art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji w takim zakresie, w jakim dokonano naruszenia zasady ochrony własności, praw nabytych i zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wskutek pozbawienia pracowników prawa do wypłaty zwaloryzowanego wynagrodzenia za pracę w latach 2010, 2011, 2012 według norm określonych w art. 4 ust. 2, art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw w zw. z art. 14a ustawy z dnia 18 grudnia 1998r. o pracownikach sądów i prokuratury czy art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z 22 stycznia 2010r., art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z 20 stycznia 2011r. w związku z art. 44 ust. 1 ustawy z 26 listopada 2010r., art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z 2 marca 2012r. w związku z art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z 22 grudnia 2011r. oraz art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 stycznia 2013r. – Ustawa budżetowa na rok 2013 w zw. z art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej są zgodne z art. 2 oraz art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji w takim zakresie, w jakim dokonano naruszenia zasady ochrony własności, praw nabytych i zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, na skutek pozbawienia pracowników prawa do wypłaty zwaloryzowanego wynagrodzenia za pracę w latach 2010, 2011, 2012 i 2013 według norm określonych w art. 4 ust. 2, art. 6 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1999 r. w związku z art. 14 ust. 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001r. o kuratorach sądowych i Sądu Rejonowego w Sandomierzu, czy art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z 20 stycznia 2011r., art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z 2 marca 2012r. oraz art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z 25 stycznia 2013r. są zgodne z art. 24 w zw. z art. 30 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 2 w związku z art. 7 w zw. z art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji, postanowił na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym umorzyć postępowanie, wskazując, iż przepisy stanowiące przedmiot pytania do trybunału konstytucyjnego utraciły moc, skutkiem czego nie jest dopuszczalne orzekania o ich zgodności z konstytucją.

Zdaniem Sądu Rejonowego, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem SN i NSA Sądy nie mogą same decydować o niekonstytucyjności ustaw, gdyż wyłączoną kompetencję w tym zakresie, zgodnie z art. 188 Konstytucji, ma Trybunał Konstytucyjny. Ponadto każda z powódek ma prawo wystąpić do Trybunału ze skargą konstytucyjną. Zgodnie zaś z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Z uwagi na powyższe Sąd oddalił powództwa.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd wskazał, że do kręgu okoliczności uzasadniających zastosowanie ww. przepisu należy zaliczyć zarówno fakty związane, jak również niezwiązane z przebiegiem procesu. Rozstrzygając o kosztach w tej sprawie Sąd miał na uwadze przede wszystkim podstawę oddalenia powództwa i charakter niniejszej sprawy oraz subiektywne przekonanie powódek co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudne do zweryfikowania a limine.

Apelacje od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 15.09.2015r., w części ich dotyczących (odpowiednio: pkt VI ppkt 1 i 2, pkt VII ppkt 1 i 2, pkt VIII ppkt 1 i 2), wniosły powódki: T. R., K. T. i D. K..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciły:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 20.01.2011r. Ustawa budżetowa na rok 2011, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 02.03.2012r. ustawa budżetowa na rok 2012, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 25.01.2013r. ustawa budżetowa na rok 2013 oraz art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 24.01.2014r. ustawa budżetowa na rok 2014 poprzez ich błędne zastosowanie w oparciu o regułę kolizyjną *lex posteriori derogat legi priori*, zgodnie z którą akt normatywny później wydany uchyla akt wcześniejszy pod warunkiem, że akt późniejszy ma co najmniej taką samą moc prawną jak akt wcześniejszy, podczas gdy zgodnie z regułą *lex posterior generalis non derogat legi speciali* Sąd I instancji zobligowany był do zastosowania przepisów art. 14a ustawy z dn. 18.12.1998r. o pracownikach sądów i prokuratur w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dn. 23.12.1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw – w związku z faktem, iż przepisy oznaczonych ustaw stanowią

przepisy szczególne w stosunku do przepisów oznaczonych ustaw budżetowych - a w konsekwencji powództwo winno zostać uwzględnione w całości,

2. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 5 kc przez jego niezastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, co skutkowało udzieleniem ochrony prawnej działaniu powoda, który będąc związany zarówno przepisami ustaw budżetowych jak i przepisami art. 14a ustawy z dn. 18.12.1998r. o pracownikach sądów i prokuratury w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dn. 23.12.1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw oparł się na przepisach ustaw budżetowych działając na niekorzyść pracowników, podczas gdy mając na uwadze zasady współżycia społecznego, w tym konieczność zapewnienia wynagrodzenia pracowników na stałym poziomie przy uwzględnieniu wskaźnika inflacji winien on (mając taką możliwość) dokonać waloryzacji oznaczonych wynagrodzeń,

3. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. przepisu art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez naruszenie zasady ochrony praw nabytych wynikającej z zasady demokratycznego państwa prawnego polegającej na zastosowaniu do ustalonego stanu faktycznego przepisów art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 20.01.2011r. ustawa budżetowa na rok 2011, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 02.03.2012r. ustawa budżetowa na rok 2012, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 25.01.2013r. ustawa budżetowa na rok 2013 oraz art. 9 ust. 1 pkt 1 ustaw z dn. 24.01.2014r. ustawa budżetowa na rok 2014, które to przepisy jako sprzeczne z art. 14a ustawy z dn. 10.12.1998r. o pracownikach sądów i prokuratury w zw. z art. 4 ust. 2 oraz 6 ust. 1 ustawy z dn. 23.12.1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw naruszają wynikające z tychże przepisów uprawnienia o charakterze gwarancyjnym przyznane oznaczonej grupie zatrudnionych w sferze budżetowej przybierające postać prawa podmiotowego, którego treścią jest utrzymanie wynagrodzeń za świadczoną pracę na stałym poziomie celem zneutralizowania spadku siły nabywczej pieniądza.

Apelujące wniosły o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylene wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu powódki wskazały, że kwestia sporna sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy w stosunku do roszczenia powodów należało zastosować przepisy art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 20.01.2011r. ustawa budżetowa na rok 2011, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 02.03.2012r. ustawa budżetowa na rok 2012, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 25.01.2013r. ustawa budżetowa na rok 2013 oraz art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dn. 24.01.2014r. ustawa budżetowa na rok 2014, czy też przepis art. 14a ustawy z dn. 18.12.1998r. o pracownikach sądów i prokuratury w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dn. 23.12.1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.

Zdaniem skarżących z treści cytowanych przepisów ustawy z dn. 18.12.1998r. o pracownikach sądów i prokuratury wynika, że ustawodawca w momencie ich uchwalenia założył, że wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w sferze budżetowej będą waloryzowane w oparciu o odpowiedni wskaźnik - wyższy niż 100 %. Natomiast kolejne ustawy budżetowe - począwszy od roku 2011 ustalały średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń na poziomie 100 %, co skutkowało tzw. zamrożeniem wynagrodzeń. Między cytowanymi przepisami zachodzi kolizja, która dotyczy równorzędnych aktów prawnych. Sąd I instancji, wydając rozstrzygnięcie w sprawie, nie odniósł się do kwestii szczególności ustaw budżetowych na lata 2011 - 2014 oraz przepisów ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Ustawy budżetowe określają roczny plan finansowy obejmujący wszelkie dochody i wydatki budżetu państwa i należy uznać je za ustawy ogólne (powszechne) w stosunku do szeregu ustaw szczególnych regulujących poszczególne kwestie cząstkowe. Za ustawę szczególną należy uznać ustawę o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, która normuje niewielki wycinek finansów państwa. W tym wypadku zastosowanie ma następująca klauzula derogacyjna: *lex posteriori generalis non derogat legi priori special* — ustawa późniejsza powszechna nie uchyla ustawy wcześniejszej szczególnej, chyba że wyraźnie postanowi co innego.

Apelujące podniosły też, że kwestionowane regulacje prowadzą do znacznej deprecjacji wynagrodzeń osób zatrudnionych w sferze budżetowej, przy czym ich niezbędność nie została dostatecznie uzasadniona. W tym czasie, kiedy zamrożono waloryzację wynagrodzeń pracownikom sądów znaczne podwyżki wynagrodzeń otrzymali nauczyciele, funkcjonariusze Służby Celnej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej, Straży Granicznej, żołnierze zawodowi i członkowie korpusu służby cywilnej. Nastąpiło w tym przypadku naruszenie zasady demokratycznego państwa prawa, wyrażonej w art. 2 Konstytucji.

Zdaniem powódek ich powództwa znajdują również podstawę prawną w art. 358¹ § 3 kc w zw. z art. 300 kp. Jest niewątpliwym, że w okresie objętym żądaniem pozwu nastąpiła istotna zmiana siły nabywczej pieniądza spowodowana inflacją, której towarzyszyło ustawowe zamrożenie wysokości tych świadczeń na poziomie z 2010r. a w ciągu ostatnich pięciu lat praktyczną zasadą kształtującą system wynagrodzenia pracowników sądów stała się ich degresywność, albowiem nominalne świadczenia te pozostawały bez zmian, lecz obniżała się ich siła nabywcza, zaś spadek ich realnej wartości w przeciągu wskazanego okresu wyniósł niemal 15 procent. Powódki podniosły, że dla zastosowania instytucji sądowej waloryzacji świadczenia nie ma znaczenia, czy różnica w sile nabywczej pieniądza jest następstwem gwałtownych zmian wartości ekonomicznej pieniądza czy też długotrwałych procesów inflacyjnych, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. Ponadto zamrożenie waloryzacji wynagrodzeń nie miało charakteru incydentalnego, lecz nabrało znamion stałej praktyki stosowanej nieprzerwanie od 2011r., której końca nie widać, skoro przewiduje się jej stosowanie również w latach przyszłych, tj. aż do roku 2017.

Powódki wniosły również, aby w przypadku nieuwzględnienia apelacji nie obciążać ich kosztami postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie apelacji w zakresie pkt 1 wyroku, o odrzucenie apelacji powódki w zakresie pkt 2 wyroku i o zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powódki zaskarżyły apelacją wyrok Sądu I instancji w całości, choć rozstrzygnięcie o kosztach postępowania całkowicie uwzględniła żądanie skarżących. Brak jest gravamen w zaskarżeniu rozstrzygnięcia wyroku Sądu w zakresie pkt 2 orzekającego o odstąpieniu od obciążania powódek kosztami postępowania w sprawie, bowiem rozstrzygnięcie jest zgodne z ich żądaniem. Brak jest zatem interesu prawnego powódek w kwestionowaniu powyższego rozstrzygnięcia o kosztach, co uzasadnia odrzucenie apelacji w tym zakresie jako niedopuszczalnej.

Zdaniem pozwanego apelacja w zakresie pkt 1 zaskarżonego wyroku jest bezzasadna. Wbrew twierdzeniom powódki, Sąd I instancji nie naruszył wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego i w obszernym uzasadnieniu wyroku szczegółowo przedstawił, na jakiej podstawie uznał, że wypłacone powódkom przez pozwanego wynagrodzenie za okres od dnia 1 sierpnia 2011r. do dnia 31 lipca 2014r. mieści się w granicach przewidzianych przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego w tym zakresie.

W ocenie pozwanego wnioski o nieobciążanie powódek kosztami postępowania nie zasługują na uwzględnienie. Zgodnie z treścią art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie niezbędne koszty procesu, do których m.in. zalicza się wynagrodzenie radcy prawnego, zgodnie ze stawkami opłat określonych w odrębnych przepisach. W przypadku kontynuowania przegranej w pierwszej instancji procesu strona powinna liczyć się z obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej. Nieobciążanie strony przegrywającej kosztami procesu może nastąpić w wypadkach szczególnie uzasadnionych, co w ocenie pozwanego nie występuje w niniejszej sprawie, szczególnie z uwagi na oddalenie powództwa, co czyni obiektywnie niesprawiedliwym ewentualne przekonanie powódki o zasadności dochodzonego roszczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy zaskarżonym wyrokiem z dnia 15.09.2015r. oddalił powództwa w całości i odstąpił od obciążania powódek kosztami postępowania. Ponieważ powódki T. R., K. T. i D. K., zaskarżyły wyrok Sądu I instancji w całości, ich apelacje podlegały odrzuceniu w części dotyczącej kosztów postępowania, tj. odpowiednio w części dotyczącej pkt VI ppkt 2, pkt VII ppkt 2 i pkt VIII ppkt 2. Są one bowiem niedopuszczalne, gdyż powódki nie mają interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku w w/w części, bowiem uwzględnia ono w całości wnioski powódek o nieobciążanie ich kosztami postępowania.

W pozostałym zakresie, tj. odpowiednio co do pkt VI ppkt 1, pkt VII ppkt 1 i VIII ppkt 1, apelacje powódek są niezasadne.

Poza sporem jest, że wszystkie powódki były pracownikami Sądu Rejonowego w Łomży i w latach 2011-2014 ich wynagrodzenie nie było podwyższane. W sprawie bezsporne jest, też, że wobec treści ustaw budżetowych na lata 2011-2014, przewidujących średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w wysokości 100% doszło do sytuacji, w której mechanizm ustalania wynagrodzenia pracowników sądów, określony w art. 14a ustawy z 18.12.1998r. o pracownikach sądów i prokuratury przez odesłanie w art. 6 ust.1 ustawy z 23 grudnia 1999r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, polegający na określaniu wynagrodzenia na dany rok budżetowy przy przyjęciu wynagrodzenia z roku poprzedniego po jego zwaloryzowaniu średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń (ustalonym w ustawie budżetowej) doprowadził do sytuacji, w której wynagrodzenie to pozostało na poziomie z roku poprzedniego. W rezultacie powyższego, we wskazanym okresie wynagrodzenie powódek nie wzrosło.

Sąd Okręgowy akceptuje i uznaje za własne zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne, dokonane przez Sąd I instancji. Sąd Okręgowy nie widzi więc konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 05.11.1998r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24/776).

Odnosząc się zaś do zarzutów apelacyjnych wskazać trzeba, że przepisy kolejnych ustaw budżetowych - na rok 2011, 2012, 2013 i 2014, przewidywały średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, tyle że określona w nich wysokość na poziomie 100,0% spowodowała, że w praktyce wynagrodzenia określone przy zastosowaniu tego wskaźnika nie wzrosły. W tych okolicznościach Sąd Rejonowy zasadnie zastosował normę kolizyjną określaną jako *lex posterior derogat legi priori*, w myśl której akt późniejszy uchyla moc obowiązującą aktu wcześniejszego. Zastosowanie znajdzie więc art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 20.01.2011r. – Ustawa budżetowa na rok 2011, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 02.03.2012r. – Ustawa budżetowa na rok 2012, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25.01.2013r. – Ustawa budżetowa na rok 2013 i art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24.01.2014r. – Ustawa budżetowa na rok 2014.

Wbrew zarzutom apelacji w sprawie nie ma podstaw do zastosowania art. 5 kc. Zauważyć należy, że na gruncie prawa pracy to art. 8 kp stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Także jednak i ten przepis nie znajdzie zastosowania. Stroną pozwaną w niniejszej sprawie jest pracodawca - Sąd Rejonowy w Łomży. Jak każdy pracodawca, musi przestrzegać norm prawnych, w tym co do wynagrodzenia pracowników. Skoro zaś wynagrodzenia powódek mieściły się w granicach przewidzianych prawem, to zasady współżycia społecznego nie mogą być jedyną podstawą do ich podwyższenia. Nadto zasady współżycia społecznego nie mogą stanowić podstawy pracowniczych uprawnień płacowych (tak SN w wyroku z dnia 8 czerwca 1999r., I PKN 96/99, OSNP 2000/16/615).

Z tych samych względów zastosowania w niniejszej sprawie nie znajdzie też art. 358¹ § 3 kc. Pracodawca w terminie wypłacał powódkom wynagrodzenia za pracę, w wysokości zgodnej z obowiązującymi wówczas przepisami. Nadto zastosowanie tego przepisu faktycznie prowadziłoby w okolicznościach niniejszej sprawy do obejścia regulacji wskazanej w ustawach budżetowych na lata 2011-2014.

Odnosząc się do zarzutu apelacyjnego naruszenia przez Sąd I instancji zasady praw nabytych zauważyć trzeba, że powódki nie nabyły prawa do wyższego wynagrodzenia, gdyż w dacie wymagalności wynagrodzeń należnych w spornych okresach obowiązywały już przepisy ustaw budżetowych na dany rok, które określały średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w wysokości 100% wynagrodzenia.

Sąd Rejonowy nie naruszył też Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności art. 2. Zauważyć trzeba, że dopóki określony przepis nie zostanie uznany za niekonstytucyjny, istnieje domniemanie jego zgodności z Konstytucją. Ponieważ wszystkie przepisy, będące podstawą orzekania, nadal obowiązują i nie zostały uznane za niekonstytucyjne, należy je stosować.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił apelacje powódek, o czym orzeczono w oparciu o art. 385 kpc.

Strona pozwana wносиła o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 kpc odstąpił jednak od obciążania powódek kosztami zastępstwa prawnego. Sąd miał na uwadze fakt, iż niniejsza sprawa wynikła z bezspornego faktu niepodwyższania powódkom wynagrodzenia, a złożenie pozwu było wyrazem ogólnopolskiej akcji protestacyjnej pracowników sądów przeciwko zamrożeniu wynagrodzeń. W tych okolicznościach obciążanie powódki kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej nie byłoby sprawiedliwe.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.